

повноважень, забороняється. Співробітники оперативних підрозділів не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора, за винятком випадків, коли таке звернення здійснюється за дорученням слідчого.

3. Співробітник оперативного підрозділу може звернутися до слідчого, прокурора з клопотанням про проведення слідчих (розшукових) або негласних слідчих (розшукових) дій з метою встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» у ч. 1 ст. 6 визначає підстави для проведення оперативно-розшукової діяльності: 1) наявність достатньої інформації, одержаної в установленому законом порядку, що потребує перевірки за допомогою оперативно-розшукових заходів і засобів, про: злочини, що готуються; осіб, які готують вчинення злочину та ін.

На нашу думку, доповнення п. 1 ч. 1 ст. 6 словами «або вчиняють злочини» дасть змогу оперативним підрозділам повною мірою забезпечити виконання п. 1 ст. 7 Закону України «Про ОРД» у частині своєчасного виявлення і припинення злочинів. Фактично, при наявності інформації про особу, яка вчиняє злочини, мова йде лише про суб'єкт цього злочину, а решту його ознак (об'єкт, об'єктивна й суб'єктивна сторона) необхідно встановити за допомогою проведення оперативно-розшукових заходів. Відсутність усіх ознак злочину в зібраних оперативними підрозділами матеріалах у межах оперативно-розшукової справи призведе до повернення органами

досудового розслідування таких матеріалів на доопрацювання та не дасть змоги вчасно розпочати досудове розслідування, оскільки, відповідно до ч. 2 ст. 7 Закону України «Про ОРД», тільки після збору матеріалів, де зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння особи (осіб), такі матеріали направляються до органу досудового розслідування.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Аналіз норм КПК України та практики їх застосування під час надання доручень оперативному підрозділу спонукає до висновку, що діяльність слідчого унеможлиблює поєднання процесуальних та оперативно-розшукових функцій. Слідчий не повинен втручатися в оперативно-розшукову діяльність, а оперативний працівник – зазіхати на процесуальну самостійність слідчого. Успіх їхньої діяльності залежить від її узгодженості й координованості за керівної ролі слідчого, хоча й може бути ініційована оперативним працівником. Спільна робота слідчого й оперативно-розшукових працівників під час розслідування будь-якого кримінального правопорушення має ретельно узгоджуватися з планом розслідування й ґрунтуватися на результатах спільної оцінки слідчих та оперативно-розшукових ситуацій.

Під час виконання доручень взаємодія слідчого й оперативного підрозділу має відповідати двом основним умовам: чітке розмежування функцій взаємодії та взаємна погодженість рішень і дій слідчого й оперативного підрозділу. Єдність цих умов та їхнє дотримання є гарантією ефективності їх спільної діяльності у вирішенні завдань кримінального провадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Погорєцький Н.А. Взаимодействие следователя и органа дознания в процессе расследования преступлений / Н.А. Погорєцький // Весы Фемиды. – №1 (13). – 2000. – С. 66–69.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. – К.: Центр навч. л-ри, 2012. – 292 с.
3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 30 червня 1993 р. // ВВР. – 1993. – № 35. – Ст. 358.
4. Багрий М. Взаємодія слідчого з працівниками підрозділів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність / М. Багрий // Вісник Львівського університету. Серія «Юридична». – Львів, 2013. – Випуск № 57. – С. 315–321.

УДК 343.98

ПОНЯТТЯ АЛГОРИТМУ В КРИМІНАЛІСТИЦІ

THE CONCEPT OF ALGORITHM IN CRIMINALISTICS

Ковтуненко Л.П.,

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правосуддя*

Полтавського юридичного інституту

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

У статті досліджено криміналістичні алгоритми. Зокрема, розглянуто поняття алгоритму в теорії криміналістичної науки. Проаналізовано ознаки алгоритмів та викладено їх зміст.

Ключові слова: алгоритм, криміналістичний алгоритм, ознаки алгоритмів.

В статье исследованы криминалистические алгоритмы. В частности, рассмотрено понятие алгоритма в теории криминалистической науки. Проанализированы признаки алгоритмов и изложено их содержание.

Ключевые слова: алгоритм, криминалистический алгоритм, признаки алгоритмов.

Article induct research criminalistic algorithms. In particular examined concept of algorithm in the theory of forensic science. Analyzed the evidence of algorithms and expounded their content.

Key words: algorithm, criminalistic algorithm, evidence algorithms.

Оптимізація процесу розкриття та розслідування злочинів, підвищення ефективності вирішення складних слідчих ситуацій визначає необхідність упровадження алгоритмів у слідчу діяльність.

Дослідженню алгоритмів у практиці розслідування злочинів присвятили свої праці такі вчені-криміналісти, як Р.С. Белкін, Л.Г. Відонов, І.О. Возгрін, Г.А. Густов,

О.В. Дулов, С.П. Іщенко, І.М. Лузгін, В.П. Лавров, В.А. Образцов, М.С. Полевой, М.О. Селіванов, М.П. Яблоков та інші. Водночас, незважаючи на важливість і актуальність зазначеної проблематики, слід звернути увагу на те, що в теорії криміналістики на сьогодні залишається не вирішеною низка важливих питань розробки теоретичних основ криміналістичної алгоритмізації, проблем упрова-

дження алгоритмів у слідчу діяльність. Вирішення означених завдань вимагає розв'язання низки питань, серед яких насамперед слід зазначити визначення поняття криміналістичних алгоритмів, з'ясування їх ознак і розкриття сутності.

Належне вирішення поставлених питань передусім передбачає необхідність з'ясування поняття «алгоритм».

Термін «алгоритм» походить від латинського *algorithmi* – імені перського математика IX ст. аль-Хорезмі, який сформулював правила виконання арифметичних дій.

Поняття алгоритму належить до первісних, основних, базисних понять математики, таких як множина чи натуральне число. Обчислювальні процеси алгоритмічного характеру відомі людству з глибокої давнини. Спочатку під алгоритмом розуміли тільки правила виконання чотирьох арифметичних дій над багатоцифровими числами в десятковій системі числення. Проте в сучасному вигляді поняття алгоритму сформувалося лише на початку XX століття.

Зараз алгоритм є одним із фундаментальних понять. В енциклопедичному словнику алгоритм розглядається як послідовність, система, набір систематизованих правил виконання обчислювального процесу, що обов'язково приводить до розв'язання певного класу задач після скінченного числа операцій [15, с. 5]. У філософському – як програма, що визначає спосіб поведінки та становить систему правил (приписів) для ефективного вирішення завдань [16, с. 18]. У словнику з обчислювальної техніки та програмування – це кінцева послідовність загально визначених приписів, формальна, що не вимагає людської винахідливості, виконання яких дає змогу за кінцевий час отримати вирішення деякого завдання або будь-якого завдання з деякого класу завдань [5, с. 19].

У методології алгоритм є базисним поняттям і становить основу опису методів. Саме з неї виходить якісно нове поняття алгоритму як оптимальності з наближенням до прогнозованого абсолюту [6, с. 10]. У соціології алгоритм прийняття управлінських рішень дає змогу підвищити їх надійність за рахунок використання результатів прогнозування й моделювання ситуацій стосовно охорони здоров'я та освіти на різних рівнях управління [9, с. 3]. Інформатика розглядає алгоритм як послідовність дій, спрямованих на розв'язання поставленого завдання [11].

У криміналістиці поняття алгоритму стало результатом широкого запровадження знань, накопичених з різних наук. Однак відмінність алгоритмів, які застосовуються у криміналістичній діяльності, від алгоритмів, сферою використання яких є математика, полягає у відсутності однозначності у визначенні наслідків того чи іншого рішення, що зумовлено специфікою криміналістичної діяльності та неможливістю в усіх випадках побудувати «жорсткі» алгоритми. Це пов'язано із переліком завдань, які вирішуються криміналістикою. Певна їх частина є за своїм змістом чітко визначеною, тому їх можна вирішити за вихідними даними. Друга частина завдань не містить такої чіткості у вихідних даних, і тому їх зв'язок з рішенням має ймовірний характер. Відповідно, прийняття рішення залежить від імовірно-статистичної оцінки результатів операцій, проведених над вихідними даними [12, с. 127].

На сьогодні у криміналістичній літературі відсутня одностайність думок щодо визначення поняття «алгоритм». Так, на думку одних учених, під алгоритмом слід розуміти науково обгрунтоване правило про виконання в заданому порядку системи послідовних операцій, рекомендованих слідчому для вирішення завдань певного типу під час розслідування злочинів [17, с. 38].

Інші автори розглядають зазначену категорію як систему приписів. Так, Г.А. Зорін під алгоритмом розуміє систему приписів, основаних на системі правил, послідовність виконання яких приносить позитивний результат, знижує ризикогенність, створює максималь-

ну ефективність просторово-часового виконання дії [6, с. 428–429]. В.А. Журавель вважає, що криміналістичний алгоритм – це науково обгрунтований припис щодо виконання лише в заданому порядку системи послідовних операцій, рекомендованих слідчому для розв'язання завдань певного типу, що виникають під час розслідування [3, с. 130–131].

Також висловлена думка, що алгоритм – це гранично точний поетапний опис (у вигляді припису, інструкції, програми, системи правил, рецепта), що реалізовується при взаємодії механічно, на основі дотримання передбаченого жорсткого порядку. Наведене тлумачення алгоритму взаємодії ставить проблему поєднання, з одного боку, строго формалізованих правил та операцій і, з іншого боку, творчого, суб'єктивного початку в процедурі розслідування [7, с. 34].

На думку інших учених-криміналістів, алгоритм слід розглядати як взаємопов'язану сукупність слідчих, організаційних та інших дій, побудованих в оптимальній послідовності на підставі пріоритетів [14, с. 127].

Різноманітність завдань криміналістики й неможливість у зв'язку з цим використовувати єдиний, універсальний алгоритм вимагає від слідчого пошуку оптимальних шляхів вирішення завдань. Їх реалізація можлива тільки тоді, коли будь-яке загальне завдання розслідування піддається розчленуванню на свої складові, що мають доволі вузьку, індивідуалізовану сферу застосування. Розглядаючи криміналістичні алгоритми, необхідно враховувати те, що їх побудова відбувається на основі повторюваності явищ, наявності в них внутрішніх закономірностей, зокрема змінюваності й відносної сталості.

У криміналістичній літературі запропоновані ознаки алгоритму, що відбивають його сутність. Як вважає К.О. Сливинський, головними ознаками криміналістичного алгоритму є такі: а) критеріальна залежність від слідчих ситуацій; б) динамічність; в) розстановка дій в оптимальній послідовності на пріоритетних засадах [8, с. 125].

Дійсно, алгоритм має бути *критеріально залежним*, тобто діяльність слідчого повинна залежати від певної слідчої ситуації, оскільки застосування того або іншого тактичного прийому чи їх комплексів визначається ситуацією. При цьому, аналізуючи це, можна стверджувати про закономірність поведінки та дій учасників кримінального процесу в тій чи іншій ситуації. Відбувається свого роду програмування діяльності зазначених осіб на основі повторюваності явищ, наявності в них внутрішніх закономірностей. Тобто, викладене дає змогу зробити висновок про зв'язок криміналістичних алгоритмів із слідчими ситуаціями і про те, що «основна проблема алгоритмізації розслідування лежить саме в різноманітності слідчих ситуацій» [2, с. 195].

Так, під час здійснення окремих слідчих дій слідчий стикається з наявністю певних ситуацій, що вимагають від нього адекватного сприйняття, оцінки та вирішення їх шляхом учинення низки послідовних дій. Як влучно зазначає М.П. Яблоков, у розслідуванні можна виявити масу однотипних ситуацій і відповідних їм дій слідчого, які можуть бути використані для створення алгоритму розслідування в типових слідчих ситуаціях [18, с. 70].

Разом із тим треба пам'ятати, що неоднорідність і неповторність конкретних ситуацій істотно ускладнюють їх типізацію. Більше того, не можна виділити всі без винятку ситуації та запропонувати до них відповідні програми розслідування чи алгоритмічні схеми дій слідчого, тобто на сто відсотків формалізувати розв'язання завдань розслідування [4, с. 102–108]. Ось чому правий В.В. Бірюков, коли наголошує на тому, що основна проблема алгоритмізації розслідування знаходиться саме в різноманітності слідчих ситуацій [2, с. 195].

Стосовно дослідження алгоритмів слідчої діяльності на сьогодні у криміналістичній літературі існують деякі

спроби побудувати конкретні алгоритми. Водночас наявність незначних наукових розробок щодо створення та впровадження алгоритмів діяльності слідчого вимагають більш поглибленого дослідження цієї категорії на теоретичному рівні. При цьому побудова алгоритму діяльності слідчого повинна охоплювати не тільки визначення загальних положень цієї категорії, а й вимагає нагальної потреби у створенні більш деталізованих алгоритмів дій слідчого в різноманітних ситуаціях, що виникають під час проведення слідчих дій. Як вважає В.Л. Синчук, саме ця обставина зумовлює їх цінність, тобто, що більше варіантів дій, тим детальніше вони розписані й вища якість самого алгоритму [13, с. 183].

Тактичним ситуаціям властивий динамічний характер, тому передбачити всі ситуації, що виникають при проведенні слідчих дій, неможливо. Проте їх аналогічність, стандартність дає підставу певною мірою алгоритмізувати дії слідчого. З урахуванням алгоритму діяльності слідчого в певній ситуації, слідчий припускає майбутню лінію поведінки учасника слідчої дії та, відповідно, обирає власну поведінку, при цьому застосовує комплекс тактичних прийомів як засобів впливу на ситуацію слідчої дії. Тобто, алгоритм виступає своєрідним акумулятором досвіду слідчого, підвищує ефективність його діяльності, перетворює її на програмно-керовану й більш контрольовану, створює відповідні умови щодо її автоматизації там, де це можливо й необхідно [13, с. 181].

Крім цього, алгоритм має бути поетапним, тобто складатися з кількох етапів, що передбачають послідовне виконання дій слідчим щодо вирішення поставленого завдання.

На сьогодні в криміналістичній літературі існує кілька підходів до процесу розробки криміналістичних алгоритмів. Так, О.М. Асташкіна та М.О. Марочкин, синтезуючи запропоновані в літературі підходи, виділяють такі етапи: 1) аналіз інформації про злочини одного виду, на основі яких будуватимуться алгоритми їх розслідування; 2) виділення типових слідчих ситуацій, що виникають на різноманітних етапах розслідування (першочергового, наступного, заключного); 3) визначення завдань розслідування, що характерні для кожної типової слідчої ситуації; 4) визначення засобів вирішення типових завдань розслідування, відповідно до виду алгоритму; 5) визначення методу побудови алгоритму; 6) побудова алгоритму; 7) експериментальна перевірка й оперативна корекція побудови типових алгоритмів, відповідно до умов типової слідчої ситуації; 8) упровадження створених криміналістичних алгоритмів і програм в практику розслідування злочинів

як на паперовому носії, так і в електронному варіанті з використанням ЕВМ [1, с. 14–19].

У свою чергу, Є.П. Іщенко та К.О. Слівінський зазначають, що в цілому є два варіанти створення криміналістичних алгоритмів. Перший: до уваги береться окрема дія (тактичний прийом), що визначається в чистому вигляді, виділяється із загальної системи, і для неї формуються всі варіанти ситуацій, у яких застосовується, а потім ці ситуації подаються як набір критерійних чинників. Другий варіант: до уваги береться окрема ситуація, що визначено в чистому вигляді зі слідчої, а потім підбираються дії для її оптимального вирішення [8, с. 7].

При розробці алгоритмів до уваги має братися другий варіант, запропонований цими авторами. При цьому процес розробки алгоритмів діяльності слідчого буде складатися з таких етапів: 1) аналіз слідчої дії; 2) виділення тактичної ситуації під час проведення слідчої дії; 3) визначення завдань розслідування, характерних для кожної типової тактичної ситуації; 4) визначення засобів вирішення типових завдань, направлених на розв'язання ситуації, що виникла; 5) побудова алгоритму діяльності слідчого; 6) перевірка відповідності побудованих алгоритмів діяльності слідчого тактичній ситуації; 7) упровадження алгоритмів у практичну діяльність слідчого.

До ознак алгоритму слід зарахувати *оптимальність*, тобто передбачати найбільш оптимальні моделі поведінки слідчого. Розробка алгоритмів загальних та окремих завдань – визначення оптимальних засобів, прийомів і методів, найкращої послідовності їх застосування, поетапний опис дій слідчого, що приводить до вирішення завдань [10, с. 38]. З цього витікає, що алгоритм має бути *чітким та лаконічним*, тобто містити опис процедури застосування комплексів тактичних прийомів у відповідній ситуації у вигляді певної навчальної програми.

Також алгоритм повинен бути простим у застосуванні, тобто зрозумілим для виконавця незалежно від рівня його професійної підготовки.

Отже, **криміналістичний алгоритм** можна визначити як систему приписів (правил) слідчого, побудовану в оптимальній послідовності на основі пріоритетів та оснований на запровадженні оптимальних варіантів вирішення завдань, що склалися на момент розслідування.

Отже, розробка криміналістичних алгоритмів сприятиме оптимізації процесу розкриття й розслідування злочинів, підвищенню ефективності вирішення складних слідчих ситуацій, а також дасть змогу знизити кількість тактичних помилок, що допускаються слідчими в процесі розслідування конкретних злочинів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Асташкіна Е.Н. Криминалистические алгоритмы в расследовании квартирных краж : [учебное пособие] / Е.Н. Асташкина, Н.А. Марочкин. – М. : Юрлитинформ, 2003. – 112 с.
- Бирюков В.В. Алгоритмизация расследования. Задачи и проблемы / В.В. Бирюков // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України: Науково-теоретичний журнал. – Луганськ : Луганська академія внутрішніх справ МВС України, 2004. – Випуск 1. – С. 192–197.
- Журавель В.А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : [монографія] / В.А. Журавель. – Х. : Апостіль, 2012. – 304 с.
- Журавель В.А. Ситуаційний підхід до формування окремих криміналістичних методик розслідування злочинів / В.А. Журавель // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. – Х. : Право, 2008. – Вип. 8. – С. 102–108.
- Заморин А.П. Толковый словарь по вычислительной технике и программированию. Основные термины : около 3000 терминов / А.П. Заморин, А.С. Марков. – М. : Рус. яз., 1988. – 221 с.
- Зорин Г.А. Криминалистическая методология (Фундаментальная криминалистика XXI века) / Г.А. Зорин. – Мн. : Амалфея, 2000. – 608 с.
- Зуев Е.И. Алгоритмизация взаимодействия следователя со сведущими лицами – специалистом и экспертом / Е.И. Зуев // Проблемы программирования, организации и информационного обеспечения предварительного следствия.: Межвузовский научный сборник. – Уфа : Башкирский ун.-т, 1989. – С. 33–39.
- Іщенко Є.П. Алгоритмизация следственных действий: общий подход / Є.П. Іщенко, К.О. Слівінський // Проблеми теорії криміналістики: Академічний юридичний журнал. – 2001. – № 4 (6) (октябрь-декабрь). – С. 45–51.
- Короєв Е.Н. Алгоритмизация информационной поддержки принятия управленческих решений на основе многовариантного моделирования и прогнозирования в социальной сфере региона / Е.Н. Короєв : Автореф. дис. ... канд. социол. наук : спец. 05.13.01. – Воронеж, 2001. – 17 с.
- Лаврухин С.В. Понятие криминалистки / С.В. Лаврухин // Государство и право. – М. , 1998. – № 4. – С. 74–79.
- Полевой Н.С. Криминалистическая кибернетика (теория информационных процессов и систем в криминалистике) / Н.С. Полевой. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1982. – 208 с.

12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://subject.com.ua/dovidnik/inform/8.html>.
13. Синчук В.Л. Алгоритмізація і творчий елемент у діяльності слідчого / В.Л. Синчук // Проблеми законності : Респ. міжвід. наук. зб. – Х. : Нац. юрид. акад. України., 2002. – Вип. 57. – 180–184.
14. Сливинский К.О. Оптимизация деятельности следователя как разновидности государственной службы при помощи алгоритмизации и компьютеризации расследования / К.О. Сливинский // Государственность и государственная служба России: пути развития. – М., 2002. – С. 124–129.
15. Українська радянська енциклопедія : у 12 т. / под ред. М. Бажан. – 2-е видання. – К. : Гол. редакція УРЕ, 1974–1985. – Т. 1 : Алгоритм. – 1974. – 640 с.
16. Философский энциклопедический словарь / под ред. Л.Ф. Ильичёва, П.Н. Федосеева, С.М. Ковалева, В.Г. Панова. – М. : Сов. энциклопедия, 1983. – 836 с.
17. Шаталов А.С. Понятие криминалистической алгоритмизации и программирования расследования преступлений / А.С. Шаталов // Государство и право. – № 8. – 2000. – С. 28–39.
18. Яблоков Н.П. Совершенствование методических основ расследования преступлений / Н.П. Яблоков // Советское государство и право. – М. : Наука, 1976. – № 2. – С. 67–72.

УДК 343.163: 343.112

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ПРОКУРОРА В СУДОВОМУ РОЗГЛЯДІ

PARTICULARITY OF ACTIVITIES OF THE PROSECUTOR IN THE COURT PROCEEDINGS

Колодчин В.В.,

*здобувач кафедри кримінального процесу
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого*

У статті викладено авторське бачення окремих питань участі прокурора в судовому розгляді. Висловлена авторська позиція стосовно наявних на сьогодні спірних питань доктринального і прикладного характеру. Запропоноване власне бачення вирішення наявних проблем.

Ключові слова: прокурор, судовий розгляд, судове слідство, обвинувачення, прокурор у суді першої інстанції.

В статье изложено авторское видение отдельных вопросов участия прокурора в судебном рассмотрении. Высказана авторская позиция относительно существующих спорных вопросов доктринального и прикладного характера. Предложено собственное видение решения существующих проблем.

Ключевые слова: прокурор, судебное рассмотрение, судебное следствие, обвинение, прокурор в суде первой инстанции.

The article describes the author's view of individual issues of the activities of the prosecutor in the trial. Position about matters of doctrine and practice was expressed by author. The possible ways of resolving of these problems were suggested.

Key words: prosecutor, trial, judicial investigation, prosecution, prosecutor in the trial court.

Постановка проблеми. Основний закон України незрозуміло пов'язує діяльність органів прокуратури зі здійсненням кримінального процесу, у тому числі на судових стадіях провадження. З іншого боку, саме розгляд кримінального провадження в суді першої інстанції виправдано іменується науковцями-процесуалістами центральною стадією кримінального процесу, на якій вирішуються всі основні питання. Відтак, зважаючи на кардинальні зміни в кримінальному процесуальному законодавстві України, питання участі прокурора в кримінальному процесі потребує нового трактування.

Стан дослідження. Тема процесуальних повноважень прокурора як у кримінальному процесі в цілому, так і на окремих його стадіях не є новою для науки кримінального процесуального права, оскільки знаходила відбиття в роботах багатьох процесуалістів. Тим не менше значна частина проблем як доктринального, так і прикладного характеру залишаються такими, що не знайшли однозначного вирішення в науці кримінального процесуального права, або потребують кардинального переосмислення, зважаючи на істотні зміни в нормативній регламентації кримінального провадження.

Мета статті. У межах цієї статті ми не ставимо перед собою завдання розкрити тактичні особливості діяльності прокурора в доказуванні під час судового розгляду. Питання тактики обвинувальної діяльності, з одного боку, мають не стільки процесуальний, скільки криміналістичний характер (про це більш детально див.: [1]; [2]), а з іншого – на сьогодні представлені доволі широкою науковою бібліографією (див., напр., [3]; [4]; [5]; [6]; [7]; [8]; [9]; [10]), що ставить під сумнів можливість досягнення в цьому напрямі істотних здобутків у межах дослідження

з дещо іншим вектором наукового пошуку. Тому зосередимо увагу на положеннях кримінального процесуального законодавства, які безпосередньо стосуються діяльності державного обвинувача й викликали неоднозначність поглядів науковців і/або проблеми в практиці правозастосування.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ч. 4 ст. 291 КПК, надання суду інших (окрім обвинувального акта й безпосередньо пов'язаних з ним) документів до початку *судового розгляду* забороняється. При цьому положення глави 28 КПК рівною мірою надають можливість розглядати судовий розгляд як таке: 1) стадію судового провадження, яка охоплює п'ять окремих відносно відособлених етапів (зважаючи на назву і змістове наповнення глави 28 та § 3 цієї глави); 2) окремий (другий) етап стадії судового розгляду, який за часів дії КПК 1960 р. іменували судовим слідством (з огляду на положення ст. 347 КПК).

Відтак, питання про визначення моменту судового розгляду, а отже, і моменту, з якого прокурор вправі подавати докази суду, залишається відкритим. Тлумачення положення ч. 4 ст. 291 КПК через призму сприйняття судового розгляду як окремої стадії змушує, спираючись на приписи ст. 342 КПК, говорити про початок судового розгляду з відкриття головної судової засідання та оголошення про розгляд відповідного кримінального провадження. Не зважаючи на цілковиту логічну виправданість такого висновку (як одного з можливих), на нашу думку, словосполучення «початок судового розгляду» в контексті ч. 4 ст. 294 КПК слід сприймати як указівку не на початок усієї стадії, а на початок її другого етапу з урахуванням такої аргументації.

По-перше, саме другий етап судового розгляду з одно- йменною назвою функціонально призначений для роботи